

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 56.490/3
van 24 juni 2014

avis 56.490/3
du 24 juin 2014

over

sur

een ontwerp van koninklijk
besluit 'tot vaststelling van de
voorwaarden voor het
bijhouden van het stamregister
van de
douanevertegenwoordigers,
van het bewijs van voldoende
kennis van de douane-, BTW
en accijnsreglementering en
van de beroepsmatigheid van
de uitoefening van de
douanevertegenwoordiging'

un projet d'arrêté royal
'établissant les conditions pour
la tenue du registre
d'immatriculation des
représentants en douane, de la
preuve de la connaissance
suffisante de la réglementation
de douanes, de la TVA et de
l'accise et de la compétence
professionnelle pour l'exercice
de la représentation en douane'

Op 17 juni 2014 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Financiën verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot vaststelling van de voorwaarden voor het bijhouden van het stamregister van de douanevertegenwoordigers, van het bewijs van voldoende kennis van de douane-, BTW en accijnsreglementering en van de beroepsmatigheid van de uitoefening van de douanevertegenwoordiging'.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 20 juni 2014. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Kaat LEUS, staatsraden, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Kaat LEUS, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 24 juni 2014.

*

Le 17 juin 2014, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre des Finances à communiquer un avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un projet d'arrêté royal 'établissant les conditions pour la tenue du registre d'immatriculation des représentants en douane, de la preuve de la connaissance suffisante de la réglementation de douanes, de la TVA et de l'accise et de la compétence professionnelle pour l'exercice de la représentation en douane'.

Le projet a été examiné par la troisième chambre le 20 juin 2014. La chambre était composée de Jo BAERT, président de chambre, Jeroen VAN NIEUWENHOVE et Kaat LEUS, conseillers d'État, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Kaat LEUS, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 24 juin 2014.

*

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd door de volgende overweging:

“L’extrême urgence est motivée par le fait que la loi du 12 mai 2014 modifiant la loi générale sur les douanes et accises et portant dispositions diverses entre en vigueur le 1er juillet 2014 et que le présent arrêté concerne les représentants en douane, qui, conformément à l’article 127, § 1er de la loi précitée, seuls peuvent représenter auprès de l’administration une tierce personne lors de l’importation, l’exportation et du transit et que les conditions pour l’inscription dans le registre d’immatriculation des représentants en douane pour les nouveaux représentants en douane autres que les agents en douane anciens sont déterminées dans cet arrêté.”

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.¹

*

VOORAFGAANDE OPMERKING

3. Rekening houdend met het tijdstip waarop dit advies gegeven wordt, vestigt de Raad van State de aandacht op het feit dat, wegens het ontslag van de regering, de bevoegdheid van deze laatste beperkt is tot het afhandelen van de lopende zaken. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling Wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens welke de regering in aanmerking kan nemen als ze te oordelen heeft of het vaststellen of het wijzigen van verordeningen noodzakelijk is.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

4. Het om advies voorgelegde ontwerpbesluit strekt ertoe de voorwaarden te bepalen waaraan door de douanevertegenwoordigers moet zijn voldaan om te worden ingeschreven in het stamregister van de douanevertegenwoordigers. Voorts wordt beoogd de gegevens op te lijsten die op de aanvraag tot inschrijving moeten worden vermeld, te bepalen door wie de aanvraag moet worden ondertekend en welke documenten en bewijzen bij de aanvraag moeten worden gevoegd (artikelen 1 en 2). Er wordt tevens bepaald welke bewijzen worden aanvaard als

¹ Wat niet wegneemt dat het ontwerp ernstige gebreken op wetgevingstechnisch vlak vertoont die dienen te worden verholpen. Zo dient, bijvoorbeeld, de laatste zin van artikel 3, 4°, van het ontwerp het tweede lid te vormen van dat artikel 3.

“voldoende bewijs van kennis van de douanereglementering bedoeld in artikel 127, § 4, tweede deelstreepje van de algemene wet inzake douane en accijnzen, voor het indienen van douaneaangiften in België” (artikel 3), door welke personen aan deze voorwaarde moet zijn voldaan (artikel 4) en welke bewijzen zijn vereist in hoofde van de in artikel 1 van het ontwerp bedoelde dienst als “bewijs van de beroepsmatigheid zoals vermeld in artikel 127, § 4, derde streepje”, van de algemene wet douane en accijnzen, gecoördineerd op 18 juli 1977 (hierna: Algemene Wet) (artikel 5, eerste lid). Met artikel 5, tweede lid, wordt aan de minister bevoegd voor Financiën machtiging verleend om nog andere mogelijke bewijzen van beroepsmatigheid vast te stellen. Het ontwerp strekt er ook toe een regeling uit te werken om de controle op het vervuld blijven van de in de artikelen 3 tot 5 bedoelde voorwaarden te verzekeren (artikel 6). De minister wordt ertoe gemachtigd te voorzien in een evaluatie door de administratie (artikel 7). Voorts worden nog de schrapping uit het stamregister geregeld, de plaats waar de geschriften moeten worden bewaard, de melding van de oprichting, opheffing of verplaatsing van een maatschappelijke zetel of een exploitatiezetel en het publiek maken van de lijst van de in het stamregister ingeschreven personen en hun inschrijvingsnummer (artikelen 8 tot 11). Tot slot wordt nog machtiging verleend aan de minister om de modaliteiten te bepalen voor het houden van de geschriften zoals bedoeld in de artikelen 130 tot 132 van de Algemene Wet (artikel 12) en wordt het ministerieel besluit van 19 oktober 1971 ‘betreffende de douane-expediteurs’ opgeheven (artikel 13).

Artikel 14 van het ontwerp strekt ertoe het te nemen besluit in werking te doen treden op 1 juli 2014.

5. De artikelen 3 tot 5 van het ontwerp vinden rechtsgrond in artikel 127, § 4, van de Algemene Wet.²

Artikel 12 vindt rechtsgrond in de artikelen 130, 131, 132 en 137, eerste lid, van de Algemene Wet.³

Voor de overige artikelen van het ontwerp kan worden gesteund op de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Koning (artikel 108 van de Grondwet), gelezen in samenhang met artikel 127, § 2, van de Algemene Wet.⁴

VORMVEREISTEN

6. Luidens het ontwerp van verslag aan de Koning heeft het besluit “geen financiële impact” en diende bijgevolg “noch het advies van de Inspecteur van Financiën, noch de akkoordbevinding van de Minister van Begroting te worden gevraagd”.

Het standpunt dat het besluit geen financiële impact heeft, lijkt evenwel te worden

² Paragraaf 4 van artikel 127 van de Algemene Wet werd in die wet ingevoegd bij artikel 126 van de wet van 12 mei 2014 ‘tot wijziging van de algemene wet inzake douane en accijnzen en houdende diverse bepalingen’. De wet van 12 mei 2014 is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 20 juni 2014.

³ Ook deze bepalingen werden recent gewijzigd door de artikelen 131 tot 134 en 139 van de wet van 12 mei 2014.

⁴ Paragraaf 2 van artikel 127 van de Algemene Wet werd ingevoegd bij artikel 126 van de wet van 12 mei 2014.

tegengesproken door het feit dat met het te nemen besluit in een registratieregeling wordt voorzien en in toezicht hierop, wat onder meer de inzet van personeelsmiddelen veronderstelt. Dit wordt overigens bevestigd door het advies van de inspecteur van Financiën van 16 december 2013 over een ontwerp dat heeft geleid tot de wet van 12 mei 2014 dat door de adviesaanvrager bij het dossier werd gevoegd.

Het komt dan ook toe aan de inspecteur van Financiën om, naar aanleiding van een adviesaanvraag over het thans voorliggende ontwerpbesluit, te oordelen of al dan niet kan worden volstaan met een verwijzing naar het genoemde advies van 16 december 2013. Het ontwerp dient bijgevolg alsnog voor advies van de inspecteur van Financiën te worden voorgelegd, en zo nodig voor akkoord van de minister bevoegd voor Begroting.

*

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKINGEN

7.1. De artikelen 3, 3°, 5, tweede lid, 7 en 12 bevatten een delegatie van verordenende bevoegdheid aan de minister bevoegd voor Financiën.

Volgens artikel 108 van de Grondwet is het maken van de verordeningen die voor de uitvoering van de wetten nodig zijn, in beginsel zaak van de Koning. Afwijkingen van die principiële regeling, waarbij de Koning verordenende bevoegdheid delegeert aan een minister, worden slechts bestaanbaar geacht met het voornoemde grondwettelijke voorschrift voor zover de toegestane delegaties betrekking hebben op het vaststellen van uitvoeringsmaatregelen van bijkomstige of detailmatige aard.

7.2. Artikel 12 van het ontwerp strekt ertoe de minister te machtigen om de modaliteiten (lees: nadere regels) te bepalen voor het houden van de geschriften zoals bepaald in de artikelen 130 tot 132 van de Algemene Wet. Op die wijze wordt het wezen van de reglementaire bevoegdheid wat de genoemde aangelegenheid betreft, in zijn geheel aan de minister gedelegeerd wat bezwaarlijk verenigbaar kan worden geacht met artikel 108 van de Grondwet. De steller van het ontwerp wordt dan ook ter overweging gegeven om artikel 12 uit het ontwerp te schrappen en om in het te nemen besluit de regelingen op te nemen vervat in het ontwerp van ministerieel besluit ‘tot vaststelling van de modaliteiten voor het bijhouden van het repertorium van de douanevertegenwoordigers van de afrekening en in verband met de werking van de douanevertegenwoordiging’⁵ dat eveneens aan de afdeling Wetgeving om advies is voorgelegd en waarover zij op dezelfde dag als dit advies, advies 56.491/3 heeft verstrekt.

7.3.1. Artikel 7 van het ontwerp strekt ertoe de minister de mogelijkheid te verlenen voor te schrijven dat “de naleving van de in de artikelen 3 tot 5 gestelde voorwaarden voor de inschrijving in het stamregister van de douanevertegenwoordigers door de administratie wordt geëvalueerd”. Vooreerst dient te worden opgemerkt dat onduidelijk is wat hiermee precies wordt

⁵ Met uitzondering van artikel 1 (*cfr.* artikel 130 van de Algemene Wet).

bedoeld. De steller van het ontwerp dient ermee rekening te houden dat de draagwijdte van een delegatie aan de minister in het licht van artikel 108 van de Grondwet strikt dient te worden geïnterpreteerd zodat het noodzakelijk is te verduidelijken waarop ze precies betrekking heeft. Bovendien wordt eraan herinnerd dat in de mate het de bedoeling is met de ontworpen bepaling aan de minister de bevoegdheid te verlenen maatregelen met verordenende draagwijdte (“voorschrijven”) te nemen door in een *evaluatieregeling* te voorzien, dergelijke algemeen verbindende regeling geen aangelegenheid van bijkomstige of detailmatige aard lijkt te zijn.

7.3.2. Tot slot rijst de vraag of de administratie beslissingen kan nemen naar aanleiding van de uitoefening van de haar toegewezen evaluatieopdracht, en zo ja, welke beslissingen. Ook wat dit aspect betreft, dient er rekening mee te worden gehouden dat de toekenning van regelgevende bevoegdheid aan een ambtenaar die geen politieke verantwoordelijkheid draagt ten opzichte van een democratisch verkozen vergadering in principe ontoelaatbaar is omdat ermee afbreuk wordt gedaan aan het beginsel van de eenheid van verordenende bevoegdheid en aan het beginsel van de politieke verantwoordelijkheid van de ministers. Enkel wanneer het gaat om maatregelen die een beperkte en technische draagwijdte hebben, kan een dergelijke delegatie worden aanvaard.

8. De in het ontwerp voorziene regeling inzake de voorwaarden voor de inschrijving in het stamregister van de douanevertegenwoordigers valt onder het toepassingsgebied van richtlijn nr. 2006/123/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 12 december 2006 ‘betreffende diensten op de interne markt’ (hierna: Dienstenrichtlijn).⁶ Het ontwerp dient in het licht daarvan nogmaals te worden onderzocht om na te gaan of aan alle verplichtingen van de dienstenrichtlijn werd voldaan. Zo dient in elk geval in het ontwerp te worden bepaald binnen welke termijn na de aanvraag, tot inschrijving dient te worden overgegaan,⁷ en dient te worden onderzocht of de procedures en formaliteiten voldoende eenvoudig zijn⁸ (zie ook de opmerkingen *sub* 9, 13 en 16).

9. Het ontwerp is een gedeeltelijke uitvoering van artikel 18, lid 3, van verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 ‘tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie’. Daarom wordt, overeenkomstig artikel 18, lid 3, van de voormelde verordening het nieuw concept van “douanevertegenwoordiger” in België ingevoerd⁹. In artikel 18, lid 3, van verordening (EU) nr. 952/2013 wordt het volgende bepaald:

“De lidstaten kunnen, in overeenstemming met het Unierecht, de voorwaarden bepalen waaronder een douanevertegenwoordiger diensten mag verstrekken in zijn lidstaat van vestiging. Onverminderd de toepassing van minder strikte criteria door de

⁶ Overeenkomstig artikel 2, lid 3, van de Dienstenrichtlijn is deze niet van toepassing “op belastingen” (zie ook overweging 29 van de Dienstenrichtlijn). Zij is daarentegen in beginsel wel van toepassing op de dienstverrichters inzake fiscaliteit (zie ook: COM(2012)216 “on the implementation of the Services Directive. A partnership for new growth in services 2012-2015”, p. 14, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0261:FIN:EN:PDF>; Europese Commissie, Handboek voor de implementatie van de Dienstenrichtlijn, 2007, p. 14, http://ec.europa.eu/internal_market/services/docs/services-dir/guides/handbook_nl.pdf).

⁷ Zie artikel 13, lid 3, Dienstenrichtlijn.

⁸ Artikel 5, lid 1, Dienstenrichtlijn.

⁹ *Parl.St.* Kamer, 2013-2014, nr. 53-3473/1, p. 3-4.

betrokken lidstaat is een douanevertegenwoordiger die voldoet aan de in artikel 39, punten a) tot en met d), genoemde criteria evenwel bevoegd om deze diensten te verstrekken in een andere lidstaat dan die waar hij is gevestigd.”

Vermits de genoemde verordeningbepaling die in werking is getreden op 30 oktober 2013 (*cfr.* artikel 287 van verordening (EU) nr. 952/2013) pas op 1 juni 2016 van toepassing wordt (*cfr.* artikel 288 van die verordening), dient de ontworpen regeling, die op 1 juli 2014 in werking treedt, te worden getoetst aan de algemene verdragsbeginselen inzake het vrije verkeer en het vrij verrichten van dienstenactiviteiten, evenals aan de artikelen 14 en 15 van de Dienstenrichtlijn. Bovendien mag de ontworpen regeling de toepasselijkheid van de verordeningsbepaling vanaf 1 juni 2016 niet ernstig bemoeilijken.

Overeenkomstig artikel 127, § 2, tweede lid, van de Algemene Wet dient de douanevertegenwoordiger die door de administratie erkend is als geautoriseerde marktdeelnemer volgens de Europese wetgeving, niet het bewijs te leveren van voldoende kennis van de douane- en accijnsreglementering. Artikel 127, § 2, tweede lid, vereist wel dat hij beroepsmatig de douaneformaliteiten bij in-, uit- of douanevervoer vervult. De nadere invulling die aan deze bepaling wordt gegeven bij artikel 5 van het om advies voorgelegde ontwerp lijkt evenwel op gespannen voet te staan met artikel 18, lid 3, van verordening (EU) nr. 952/2013, de artikelen 14 en 15 van de Dienstenrichtlijn en de algemene beginselen inzake vrij verkeer. De band die in de bij artikel 5, 2° tot 5°, voorgeschreven bewijzen van beroepsmatigheid met België wordt gelegd, lijkt immers *de facto* een vestigingsplicht in België te vereisen. Artikel 5 van het ontwerp dient derhalve aan een grondig nazicht op de overeenstemming ervan met het Europees recht te worden onderworpen.¹⁰

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 1

10. Wat in artikel 1, 2°, van het ontwerp wordt bepaald, vloeit reeds voort uit de Algemene Wet.

Het overnemen, het parafraseren of het bevestigen in een lagere regeling van bepalingen van een hogere regeling dient te worden vermeden. Niet alleen is een dergelijke werkwijze op het normatieve vlak overbodig aangezien ze geen nieuwe norm tot stand brengt, maar bovendien kan ze tot verwarring leiden over de precieze aard van het in de lagere regeling opgenomen voorschrift en kan ze er inzonderheid aanleiding toe zijn dat later uit het oog wordt verloren dat alleen de hogere regelgever dat voorschrift kan wijzigen. Ook kan die werkwijze verwarring doen ontstaan over het ogenblik van inwerkingtreding van het betreffende voorschrift.

Enkel wanneer zulks noodzakelijk is voor de leesbaarheid of een goed begrip van de ontworpen regeling of omwille van de rechtszekerheid, kan het overnemen van bepalingen van een hogere regeling worden gebillijkt, in welk geval de aard van de bepalingen die worden overgenomen dient te worden aangegeven (“overeenkomstig ...”).

¹⁰ De vraag rijst overigens of deze bepaling niet als discriminerend in de zin van artikel 14, lid 1, en artikel 15, lid 1, van de Dienstenrichtlijn moeten worden gekwalificeerd.

11. Om nadere toelichting gevraagd waarom in artikel 1, 2°, slechts bepaalde gevallen van ontzetting, weigering of intrekking worden overgenomen (en bijvoorbeeld niet tevens gewag wordt gemaakt van de gevallen bedoeld in de artikelen 130, § 4, en 131, laatste lid, van de Algemene Wet), antwoordde de gemachtigde:

“De artikelen 128, 129 en 133 AWDA waarnaar in artikel 1, 2° van het betrokken ontwerp van KB wordt verwezen betreffen toelatingscriteria waaraan de kandidaat douanevertegenwoordiger moet voldoen. De artikelen 130, § 4 en 131 die u aanhaalt betreffen opgelegde straffen die geen invloed moeten hebben op de toelatingscriteria met dien verstande dat wanneer de douanevertegenwoordiger zou zijn geschorst hij niet voldoet om een nieuwe inschrijving als douanevertegenwoordiger te bekomen.”

Zoals de gemachtigde terecht aangeeft, zal in een geval van schorsing op basis van bijvoorbeeld de artikelen 130, § 4, en 131, laatste lid, van de Algemene Wet de betrokkene tevens niet aan de voorwaarden voldoen om een nieuwe inschrijving als douanevertegenwoordiger te bekomen. Door enerzijds wel naar de wettelijk voorziene situatie van de tijdelijke ontzetting te verwijzen (artikel 133 Algemene Wet), maar anderzijds niet naar de wettelijk voorziene gevallen van schorsing, zou hieromtrent verwarring kunnen ontstaan.

Indien ervoor zou worden geopteerd om artikel 1, 2°, te behouden (zie de opmerking *sub* 10), dan is het beter om te verwijzen naar alle bepalingen van de Algemene Wet waarin wordt voorzien in ontzetting, weigering, intrekking of schorsing op basis waarvan niet meer zou worden voldaan aan de voorwaarden om een (nieuwe) inschrijving als douanevertegenwoordiger te bekomen.

De ontworpen bepaling zou dan als volgt kunnen luiden: “2° *overeenkomstig* de artikelen 128 tot 133 van de algemene wet inzake douane en accijnzen, zich niet bevinden in een situatie waarin de inschrijving in het stamregister al dan niet tijdelijk moet worden ontzegd”.

Artikel 2

12. Om nadere toelichting gevraagd wat wordt bedoeld met “administratieve werknemers” in het ontworpen artikel 2, § 1, 4°, antwoordde de gemachtigde dat ermee worden bedoeld “personen in dienst van een werkgever (...) die administratief werk verrichten”.

De steller van het ontwerp doet er goed aan de gehanteerde term in het ontwerp zelf te definiëren.

13. Om nadere toelichting gevraagd wie de in artikel 2, § 2, van het ontwerp bedoelde “verklaring” dient op te stellen en of de administratie niet reeds over de gegevens beschikt om zelf na te gaan of de betrokkene zich niet bevindt in één van de gevallen van uitsluiting bepaald bij artikel 1, 2°, van het ontwerp (die indruk wordt gewekt door artikel 6 van het ontwerp), antwoordde de gemachtigde:

“De in artikel 2, § 2 bedoelde verklaring wordt door de aanvrager voor de inschrijving in het stamregister van de vertegenwoordigers zelf opgesteld. De praktijk wijst uit dat de Administratie van de douane en accijnzen, voor wat betreft de in artikel 129 van de AWDA bedoelde uitsluitingsgronden voor de inschrijving als

douanevertegenwoordiger, slechts binnen de 2 maanden bevestiging kan krijgen van de FOD Justitie dat er tot dan toe geen veroordeling is uitgesproken. Feitelijk moet dat een permanente voorwaarde zijn dat geen veroordeling wordt opgelopen zoals die in het voormeld artikel wordt genoemd. Daarom werd artikel 6 ook in die zin opgevat. Voor de andere uitsluitingsgronden die zijn bedoeld in artikel 2, § 2 van het ontwerp kan de Administratie zelf de opzoekingen verrichten. Hoe dan ook van zodra dat de Administratie ervan kennis krijgt dat aan de toelatingscriteria niet meer is voldaan kan de inschrijving worden geschorst en later worden opgeheven.”

In het ontwerp dient te worden gepreciseerd dat het een verklaring “van de aanvrager” betreft. De verklaring wordt overigens het best beperkt tot de uitsluitingsgrond voor de inschrijving als douanevertegenwoordiger waarvan in de praktijk blijkt dat er problemen mee bestaan (namelijk de gevallen waarvan gewag wordt gemaakt in artikel 129 van de Algemene Wet).

De aandacht van de steller van het ontwerp dient er voorts op te worden gevestigd, dat in tegenstelling tot wat uit het antwoord van de gemachtigde blijkt, de kennisgevingsverplichting vervat in artikel 6 van het voorgelegde ontwerp niet slaat op de gevallen van uitsluiting (bepaald in artikel 1, 2°, van het ontwerp) voor de inschrijving als douanevertegenwoordiger. Indien dit de bedoeling is van de steller, zal artikel 6 van het ontwerp in die zin moeten worden aangepast.

14. Om toelichting gevraagd waarom in het ontwerp nu eens gewag wordt gemaakt van “kennis van de douanereglementering” (bijvoorbeeld artikelen 2, § 4, en 3, inleidende zin), en dan weer van kennis van “douane, accijns- en BTW-reglementering” (bijvoorbeeld artikel 3, 1° tot 3°), dit terwijl artikel 127, § 4, tweede streepje, van de Algemene Wet “voldoende kennis van de douane- en accijnsreglementering” vereist, antwoordde de gemachtigde:

“Het is inderdaad zo dat beter uitgegaan wordt van het bepaalde in artikel 127, § 4 van de AWDA die spreekt over voldoende kennis van de douane- en accijnsreglementering te leveren. De douanereglementering heeft echter ook tastbare raakvlakken op vlak van de BTW bij invoer en bij uitvoer. Daarom werd in dit besluit ook gewag gemaakt van de BTW-reglementering die zeker bij de kennis van de douanereglementering moet aan bod komen. Bij de invoer en uitvoer worden in het kader van de douanereglementering formaliteiten inzake BTW verricht en is voor een goede toepassing van die douanereglementering de kennis van de BTW-reglementering tot op zekere hoogte vereist.

Daarom zou als volgt moeten worden verbeterd:

- in artikel 2, § 4: spreken van bewijs van voldoende kennis van de douane- en accijnsreglementering (idem art. 127, § 4 AWDA)

- in artikel 3, inleidende zin: eveneens spreken van voldoende kennis van de douane- en accijnsreglementering bedoeld in artikel 127, § 4

- in artikel 3, 1°, 2° en 3° zou ik douane- accijns- en BTW-reglementering om de hiervoor bedoelde reden willen behouden, het is ook logisch dat het in het leerprogramma tegelijk zal worden onderricht. Les geven over douanereglementering zonder dat er ook over de BTW bij invoer en BTW-bij uitvoer wordt behandeld is onlogisch omdat het tot de douanereglementering behoort. Het overgrote bestanddeel van de BTW-reglementering wordt gevormd door de BTW op de binnenlandse verrichtingen.”

Met de voorgestelde wijzigingen kan worden ingestemd. Wat artikel 3, 1° tot 3°, van het ontwerp betreft, is het raadzaam de verantwoording voor de toevoeging van de kennis van de BTW-reglementering op te nemen in het verslag aan de Koning.

Artikel 4

15. In artikel 4, 3°, vervange men het zinsdeel “als een veelvoud van” door het zinsdeel “als meer dan” en schrijf men “worden” in plaats van “wordt”.

Artikel 8

16. In artikel 8 dienen de woorden “de wettelijke voorwaarden of” te worden ingevoegd na de woorden “niet meer voldoet aan”.

In artikel 8 zou het best worden gepreciseerd dat de betrokkene bij “beschikking” uit het register wordt geschrapt, zodat duidelijk wordt, vanuit het oogpunt van de rechtsbescherming, dat hierop de procedure van het administratief beroep van hoofdstuk XXIII van de Algemene Wet van toepassing is.

Artikel 14

17. De steller van het ontwerp dient erop toe te zien dat het te nemen besluit wordt aangenomen en in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt vóór 1 juli 2014.

*

1. Conformément à l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 3°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée par la considération suivante :

« L'extrême urgence est motivée par le fait que la loi du 12 mai 2014 modifiant la loi générale sur les douanes et accises et portant dispositions diverses entre en vigueur le 1er juillet 2014 et que le présent arrêté concerne les représentants en douane, qui, conformément à l'article 127, § 1er de la loi précitée, seuls peuvent représenter auprès de l'administration une tierce personne lors de l'importation, l'exportation et du transit et que les conditions pour l'inscription dans le registre d'immatriculation des représentants en douane pour les nouveaux représentants en douane autres que les agents en douane anciens sont déterminées dans cet arrêté ».

2. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, la section de législation a dû se limiter à l'examen de la compétence de l'auteur de l'acte, du fondement juridique et de l'accomplissement des formalités prescrites ¹.

*

OBSERVATION PRÉALABLE

3. Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention sur le fait qu'en raison de la démission du gouvernement, la compétence de celui-ci se trouve limitée à l'expédition des affaires courantes. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien de la compétence ainsi limitée, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

*

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

4. Le projet d'arrêté soumis pour avis a pour objet de fixer les conditions auxquelles les représentants en douane doivent satisfaire pour être inscrits dans le registre d'immatriculation des représentants en douane. Il vise également à dresser la liste des éléments qui doivent être mentionnées dans la demande d'inscription, à déterminer qui doit la signer et quels documents et preuves il faut y joindre (articles 1er et 2). Il précise également les preuves qui sont acceptées comme « preuve suffisante de connaissance de la réglementation douanière telle que visée à l'article 127, § 4, deuxième tiret, de la loi générale sur les douanes et accises, pour l'introduction des déclarations douanières en Belgique » (article 3), les personnes qui doivent satisfaire à ces conditions (article 4) et les preuves que le service visé à l'article 1er du projet doit exiger comme

¹ Il n'en demeure pas moins que le projet présente de graves lacunes sur le plan de la légistique auxquelles il faudra remédier. C'est ainsi, par exemple, que la dernière phrase de l'article 3, 4°, du projet doit former le deuxième alinéa de cet article 3.

« preuve de la compétence professionnelle, comme mentionné à l'article 127, § 4, troisième tiret », de la loi générale sur les douanes et accises, coordonnée le 18 juillet 1977 (ci-après : loi générale) (article 5, alinéa 1er). L'article 5, alinéa 2, habilite le ministre qui a les Finances dans ses attributions à encore définir d'autres preuves possibles de compétence professionnelle. Le projet vise également à élaborer un régime permettant d'assurer le contrôle du respect permanent des conditions visées aux articles 3 à 5 (article 6). Le ministre est habilité à prévoir une évaluation par l'administration (article 7). Par ailleurs, le projet règle encore la radiation du registre d'immatriculation, le lieu où les documents doivent être conservés, la communication de la création, de la suppression ou du déplacement d'un siège social ou d'un siège d'exploitation et la publication de la liste des personnes inscrites au registre d'immatriculation et leur numéro d'inscription (articles 8 à 11). Enfin, le ministre est aussi habilité à définir les modalités de la tenue des documents visés aux articles 130 à 132 de la loi générale (article 12) et l'arrêté ministériel du 19 octobre 1971 'relatif aux agents en douane' est abrogé (article 13).

L'article 14 du projet vise à fixer l'entrée en vigueur de l'arrêté envisagé au 1er juillet 2014.

5. Les articles 3 à 5 du projet trouvent un fondement juridique dans l'article 127, § 4, de la loi générale².

L'article 12 trouve un fondement juridique dans les articles 130, 131, 132 et 137, alinéa 1er, de la loi générale³.

Les autres articles du projet peuvent s'appuyer sur le pouvoir général d'exécution du Roi (article 108 de la Constitution), combiné avec l'article 127, § 2, de la loi générale⁴.

FORMALITÉS

6. Selon le projet de rapport au Roi, l'arrêté n'a « aucun impact financier » et « ni l'avis de l'inspecteur des Finances, ni l'accord du Ministre du Budget » ne devaient dès lors être demandés.

L'opinion selon laquelle l'arrêté n'a pas d'incidence sur le plan financier semble cependant être démentie par le fait que l'arrêté envisagé prévoit un régime d'inscription associé à un régime de contrôle, ce qui requiert notamment l'engagement de moyens en personnel. C'est ce que confirme du reste l'avis de l'inspecteur des Finances du 16 décembre 2013 sur un projet devenu la loi du 12 mai 2014, que le demandeur d'avis a joint au dossier.

² Le paragraphe 4 de l'article 127 de la loi générale a été inséré dans cette loi par l'article 126 de la loi du 12 mai 2014 'modifiant la loi générale sur les douanes et accises et portant dispositions diverses'. La loi du 12 mai 2014 a été publiée au Moniteur belge du 20 juin 2014.

³ Ces dispositions ont également été récemment modifiées par les articles 131 à 134 et 139 de la loi du 12 mai 2014.

⁴ Le paragraphe 2 de l'article 127 de la loi générale a été inséré par l'article 126 de la loi du 12 mai 2014.

Il appartient dès lors à l'inspecteur des Finances, dans le cadre d'une demande d'avis sur le projet d'arrêté actuellement à l'examen, d'apprécier s'il peut ou non suffire de faire référence à l'avis du 16 décembre 2013, précité. Il s'ensuit que le projet doit encore être soumis pour avis à l'inspecteur des Finances et, le cas échéant, pour accord au Ministre qui a le Budget dans ses attributions.

*

EXAMEN DU TEXTE

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

7.1. Les articles 3, 3°, 5, alinéa 2, 7 et 12, comportent une délégation de pouvoir réglementaire au ministre qui a les Finances dans ses attributions.

Selon l'article 108 de la Constitution, il appartient en principe au Roi de faire les règlements nécessaires à l'exécution des lois. Des dérogations à ce principe, par lesquelles le Roi délègue un pouvoir réglementaire à un ministre, ne sont réputées compatibles avec la prescription constitutionnelle précitée que pour autant que les délégations consenties se rapportent à la fixation de mesures d'exécution d'ordre secondaire ou relatives à des points de détail.

7.2. L'article 12 du projet vise à habiliter le ministre à déterminer les modalités de la tenue des documents visés aux articles 130 à 132 de la loi générale. L'essence du pouvoir réglementaire relatif à cette matière se trouve ainsi déléguée, dans son intégralité, au ministre, ce qui peut difficilement être regardé comme étant compatible avec l'article 108 de la Constitution. Il est dès lors suggéré à l'auteur du projet de distraire l'article 12 du projet et d'inscrire dans l'arrêté envisagé les dispositions du projet d'arrêté ministériel 'fixant les modalités de la tenue du répertoire des représentants en douane, du décompte et en rapport avec le fonctionnement de la représentation'⁵, qui a également été soumis à la section de législation pour avis et sur lequel elle a donné, l'avis 56.491/3 le même jour que le présent avis.

7.3.1. L'article 7 du projet vise à autoriser le ministre à prescrire que « l'observation des conditions établies aux articles 3 à 5 pour l'inscription dans le registre d'immatriculation des représentants en douane est évaluée par l'administration ». Il faut tout d'abord observer que la portée de cette disposition manque de précision. L'auteur du projet doit tenir compte du fait, qu'à la lumière de l'article 108 de la Constitution, la portée d'une délégation au ministre est d'interprétation stricte, ce qui impose d'en préciser l'objet exact. Il est en outre rappelé que, dans la mesure où la disposition en projet a pour objectif d'attribuer au ministre le pouvoir de prendre des mesures ayant une portée réglementaire (« prescrire ») en prévoyant un *régime* d'évaluation, un tel régime obligatoire à portée générale ne semble pas concerner une matière d'ordre secondaire ou relative à des points de détail.

7.3.2. Enfin, la question se pose de savoir si l'administration peut prendre des décisions dans le cadre de l'exercice de la mission d'évaluation qui lui est confiée, et dans l'affirmative, lesquelles. En ce qui concerne également cet aspect, il y a lieu de tenir compte du fait que l'attribution d'un pouvoir réglementaire à un fonctionnaire qui n'est pas politiquement

⁵ À l'exception de l'article 1er (voir l'article 130 de la loi générale).

responsable devant une assemblée démocratiquement élue n'est en principe pas admissible dès lors qu'elle porte atteinte au principe de l'unité du pouvoir réglementaire et à celui de la responsabilité politique des ministres. Une telle délégation ne peut être acceptée que lorsqu'il s'agit de mesures ayant une portée limitée et technique.

8. Le régime relatif aux conditions d'inscription dans le registre d'immatriculation des représentants en douane, prévu dans le projet, relève du champ d'application de la directive n° 2006/123/CE du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2006 'relative aux services dans le marché intérieur' (ci-après : la directive services)⁶. Il y a lieu de réexaminer le projet à la lumière de ce qui précède afin de vérifier si toutes les obligations de la directive services ont été remplies. C'est ainsi qu'il convient en tout cas de préciser dans le projet dans quel délai suivant la demande, il faut procéder à l'inscription⁷ et qu'il convient de vérifier si les procédures et formalités sont suffisamment simples⁸ (voir aussi les observations formulées aux points 9, 13 et 16).

9. Le projet donne partiellement exécution à l'article 18, paragraphe 3, du règlement (U.E.) n° 952/2013 du Parlement européen et du Conseil du 9 octobre 2013 'établissant le code des douanes de l'Union'. C'est la raison pour laquelle, conformément à l'article 18, paragraphe 3, du règlement précité, le nouveau concept de « représentant en douane » est introduit en Belgique⁹. L'article 18, paragraphe 3, du règlement (U.E.) n° 952/2013 dispose ce qui suit :

« Les États membres peuvent déterminer, conformément au droit de l'Union, les conditions dans lesquelles un représentant en douane peut fournir des services dans l'État membre dans lequel il est établi. Toutefois, sans préjudice de l'application de critères moins stricts par l'État membre concerné, un représentant en douane satisfaisant aux critères fixés à l'article 39, points a) à d), est autorisé à proposer ces services dans un État membre autre que celui dans lequel il est établi ».

Étant donné que la disposition précitée réglementaire, qui est entrée en vigueur le 30 octobre 2013 (cf. l'article 287 de ce règlement (U.E.) n° 952/2013), ne sera applicable qu'au 1er juin 2016 (cf. l'article 288 de ce règlement), il convient de contrôler le régime en projet, qui entrera en vigueur le 1er juillet 2014, au regard des principes généraux, découlant de traités en matière de libre circulation et de libre prestation d'activités de services, ainsi qu'au regard des articles 14 et 15 de la directive services. En outre, le régime en projet ne peut compliquer sérieusement l'applicabilité de la disposition réglementaire à partir du 1er juin 2016.

Conformément à l'article 127, § 2, alinéa 2 de la loi générale, le représentant en

⁶ Conformément à l'article 2, paragraphe 3, de la directive services, celle-ci ne s'applique pas « en matière fiscale » (voir aussi le considérant 29 de la directive services). Par contre, elle s'applique en principe aux prestataires de services dans le domaine fiscal (voir aussi : COM(2012)216 « sur la mise en œuvre de la directive « services ». Un partenariat pour une nouvelle croissance dans les services, 2012-2015 », p. 14, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0261:FIN:FR:PDF> ; Commission européenne, Manuel relatif à la mise en œuvre de la directive « services », 2007, p. 14, http://ec.europa.eu/internal_market/services/docs/services-dir/guides/handbook_fr.pdf.

⁷ Voir l'article 13, paragraphe 3, de la directive services.

⁸ Article 5, paragraphe 1, de la directive services.

⁹ *Doc. parl.*, Chambre, 2013-2014, n° 53-3473/1, pp. 3-4.

douane qui est reconnu par l'administration comme opérateur économique agréé conformément à la législation européenne ne doit pas fournir la preuve d'une connaissance suffisante de la réglementation douanière et d'accises. L'article 127, § 2, alinéa 2, requiert cependant qu'il remplisse, à titre professionnel, les formalités douanières à l'importation, l'exportation et au transit. Les modalités de la mise en œuvre de cette disposition fixées par l'article 5 du projet soumis pour avis semblent toutefois être contraires à l'article 18, paragraphe 3, du règlement (U.E.) n° 952/2013, aux articles 14 et 15 de la directive services et aux principes généraux en matière de libre circulation. Le lien qui est fait avec la Belgique dans les preuves de la compétence professionnelle prévues à l'article 5, 2° à 5°, semble en effet impliquer *de facto* une obligation de s'établir en Belgique. L'article 5 du projet doit dès lors faire l'objet d'un contrôle approfondi quant à sa conformité avec le droit européen ¹⁰.

OBSERVATIONS PARTICULIÈRES

Article 1er

10. La disposition prévue à l'article 1er, 2°, du projet découle déjà de la loi générale.

Il faut éviter de reproduire, de paraphraser ou de confirmer des dispositions extraites d'un texte de valeur supérieure dans un texte de valeur inférieure. Un tel procédé est non seulement superflu d'un point de vue normatif, dès lors qu'il ne crée aucune nouvelle norme, mais il est également susceptible de semer la confusion quant à la nature exacte de la prescription énoncée dans le texte de valeur inférieure, et il risque notamment de faire oublier par la suite que seul le législateur supérieur est en droit de modifier la prescription concernée. L'utilisation de ce procédé peut également semer la confusion au sujet du moment de l'entrée en vigueur de la prescription concernée.

Ce n'est que lorsque la lisibilité ou la bonne compréhension du dispositif en projet le requiert ou dans un souci de sécurité juridique, que la reproduction de dispositions de valeur supérieure peut se justifier, auquel cas on indiquera la nature des dispositions reproduites (« conformément à ... »).

11. Invité à préciser pourquoi l'article 1er, 2°, ne reproduit que certains cas de révocation, de refus ou de retrait (et pourquoi, par exemple, cet article ne fait pas non plus mention des cas visés aux articles 130, § 4, et 131, dernier alinéa, de la loi générale), le délégué a donné la réponse suivante :

« De artikelen 128, 129 en 133 AWDA waarnaar in artikel 1, 2° van het betrokken ontwerp van KB wordt verwezen betreffen toelatingscriteria waaraan de kandidaat douanevertegenwoordiger moet voldoen. De artikelen 130, § 4 en 131 die u aanhaalt betreffen opgelegde straffen die geen invloed moeten hebben op de toelatingscriteria met dien verstande dat wanneer de douanevertegenwoordiger zou zijn geschorst hij niet voldoet om een nieuwe inschrijving als douanevertegenwoordiger te bekomen ».

¹⁰ Du reste, la question se pose de savoir si cette disposition ne doit pas être qualifiée de discriminatoire au sens de l'article 14, paragraphe 1, et de l'article 15, paragraphe 1, de la directive service.

Le délégué indique à juste titre que, dans le cas d'une suspension sur la base, par exemple, des articles 130, § 4, et 131, dernier alinéa, de la loi générale, la personne concernée ne remplira pas les conditions pour obtenir une nouvelle inscription en tant que représentant en douane. En faisant référence à la situation de la révocation temporaire prévue par la loi (article 133 de la loi générale) d'une part, mais pas aux cas de suspension prévus par la loi, d'autre part, une certaine confusion est créée à cet égard.

Si les auteurs du projet choisissent de maintenir l'article 1er, 2°, (voir l'observation formulée au point 10), mieux vaudrait viser toutes les dispositions de la loi générale prévoyant la révocation, le refus, un retrait ou la suspension sur la base desquels les conditions pour obtenir une (nouvelle) inscription en tant que représentant en douane ne seraient plus remplies.

La disposition en projet devrait alors s'énoncer comme suit : « 2° ne se trouve pas, *conformément* aux articles 128 à 133 de la loi générale sur les douanes et accises, dans une des situations en vertu desquelles l'inscription dans le registre d'immatriculation doit être refusée temporairement ou non ».

Article 2

12. Invité à donner des précisions sur le sens des termes « employés administratifs » figurant à l'article 2, § 1er, 4°, en projet, le délégué a répondu que l'on vise ainsi les « personnes au service d'un employeur (...) qui effectuent un travail administratif ».

L'auteur du projet serait bien avisé de définir les termes utilisés dans le projet même.

13. Invité à préciser qui est tenu d'établir la « déclaration » visée à l'article 2, § 2, du projet et si l'administration ne dispose pas déjà des éléments lui permettant de vérifier elle-même si l'intéressé ne se trouve pas dans l'un des cas d'exclusion prévus à l'article 1er, 2°, du projet (comme le donne à penser l'article 6 du projet), le délégué a fourni la réponse suivante :

« De in artikel 2, § 2 bedoelde verklaring wordt door de aanvrager voor de inschrijving in het stamregister van de vertegenwoordigers zelf opgesteld. De praktijk wijst uit dat de Administratie van de douane en accijnzen, voor wat betreft de in artikel 129 van de AWDA bedoelde uitsluitingsgronden voor de inschrijving als douanevertegenwoordiger, slechts binnen de 2 maanden bevestiging kan krijgen van de FOD Justitie dat er tot dan toe geen veroordeling is uitgesproken. Feitelijk moet dat een permanente voorwaarde zijn dat geen veroordeling wordt opgelopen zoals die in het voormeld artikel wordt genoemd. Daarom werd artikel 6 ook in die zin opgevat. Voor de andere uitsluitingsgronden die zijn bedoeld in artikel 2, § 2 van het ontwerp kan de Administratie zelf de opzoeken verrichten. Hoe dan ook van zodra dat de Administratie ervan kennis krijgt dat aan de toelatingscriteria niet meer is voldaan kan de inschrijving worden geschorst en later worden opgeheven ».

Il convient de préciser dans le projet qu'il s'agit d'une déclaration « du demandeur ». Il est du reste préférable de limiter la déclaration au motif d'exclusion de l'inscription en qualité de représentant en douane, qui, dans les faits, pose manifestement problème (notamment les cas dont il est fait mention à l'article 129 de la loi générale).

Par ailleurs, il y a lieu d'attirer l'attention de l'auteur du projet sur le fait que contrairement à ce qui ressort de la réponse du délégué, l'obligation d'information prévue à l'article 6 du projet à l'examen ne porte pas sur les cas d'exclusion (fixés à l'article 1er, 2°, du projet) pour l'inscription en tant que représentant en douane. Si telle est l'intention de l'auteur, il faudra adapter l'article 6 du projet en ce sens.

14. Invité à préciser pourquoi le projet mentionne tantôt la « connaissance [...] de la réglementation douanière » (par exemple dans les articles 2, § 4, et 3, phrase introductive), et tantôt la connaissance de la « réglementation de douane, d'accise et de TVA » (par exemple l'article 3, 1° à 3°), alors que l'article 127, § 4, deuxième tiret, de la loi générale requiert une « connaissance suffisante de la réglementation douanière et d'accises », le délégué a fourni la réponse suivante :

« Het is inderdaad zo dat beter uitgegaan wordt van het bepaalde in artikel 127, § 4 van de AWDA die spreekt over voldoende kennis van de douane- en accijnsreglementering te leveren. De douanereglementering heeft echter ook tastbare raakvlakken op vlak van de BTW bij invoer en bij uitvoer. Daarom werd in dit besluit ook gewag gemaakt van de BTW-reglementering die zeker bij de kennis van de douanereglementering moet aan bod komen. Bij de invoer en uitvoer worden in het kader van de douanereglementering formaliteiten inzake BTW verricht en is voor een goede toepassing van die douanereglementering de kennis van de BTW-reglementering tot op zekere hoogte vereist.

Daarom zou als volgt moeten worden verbeterd:

- in artikel 2, § 4: spreken van bewijs van voldoende kennis van de douane- en accijnsreglementering (idem art. 127, § 4 AWDA)

- in artikel 3, inleidende zin: eveneens spreken van voldoende kennis van de douane- en accijnsreglementering bedoeld in artikel 127, § 4

- in artikel 3, 1°, 2° en 3° zou ik douane- accijns- en BTW-reglementering om de hiervoor bedoelde reden willen behouden, het is ook logisch dat het in het leerprogramma tegelijk zal worden onderricht. Les geven over douanereglementering zonder dat er ook over de BTW bij invoer en BTW-bij uitvoer wordt behandeld is onlogisch omdat het tot de douanereglementering behoort. Het overgrote bestanddeel van de BTW-reglementering wordt gevormd door de BTW op de binnenlandse verrichtingen. »

Les modifications proposées peuvent être admises. En ce qui concerne l'article 3, 1° à 3°, du projet, il est conseillé de faire figurer la justification de l'ajout de la connaissance de la réglementation sur la TVA dans le rapport au Roi.

Article 4

15. À l'article 4, 3°, on remplacera le membre de phrase « si un multiple de » par le membre de phrase « si plus de » et on écrira « sont employées » au lieu de « est employé ».

Article 8

16. À l'article 8, il y a lieu d'insérer les mots « aux conditions légales ou » après les mots « ne satisfait plus ».

À l'article 8, mieux vaudrait préciser que l'intéressé est biffé du registre par « décision », de sorte qu'il soit clair du point de vue de la protection juridique que la procédure du recours administratif prévu au chapitre XXIII de la loi générale s'y applique.

Article 14

17. L'auteur du projet doit veiller à ce que l'arrêté envisagé soit pris et publié au Moniteur belge avant le 1er juillet 2014.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES

Jo BAERT